

BOLESTI KOJE SU MIJENJALE SVIJET

Autor: Željko Cvetnić
 Urednica: Vlasta Herak Perković
 Izdavači: Medicinska naklada Zagreb i
 Hrvatski veterinarski institut
 Godina izdanja 2019., tvrdi uvez
 ISBN: 978-953-176-877-1
 Cijena knjige: 252,00 kn

Najnovija knjiga akademika Željka Cvetnića koncipirana je kao slikovit prikaz dijela povijesti ljudskoga roda obilježenog pandemijama koje su poharale svijet. Autor je istražio i opisao silinu jedanaest najgorih pošasti čovječanstva i to daleko šire od konteksta veterinarske medicine.

Među odabranima bolestima su *pjegavo čudovište* (velike boginje), *crna smrt*

(kuga), kolera, *kraljica bolesti* (malarija), pjegavi tifus, rogovska i povratna groznica, *bijela smrt* (tuberkuloza), lepra, *stari neprijatelj čovječanstva* - sifilis i *majka svih pandemija* (španjolska gripa). Za svaku od navedenih bolesti autor opisuje povijest širenja i dijagnostike, otkriće učinkovitih lijekova i cjepiva, zoonotski potencijal, navodi mnogobrojne nositelje i vektore uzročnika. Čitatelj se prisjeti koliko su važni upravo najsitniji živi stvorovi poput komaraca, glodavaca, krpelji, buha i uši. Zanimljivo je pročitati i sto se dogodilo s virusom čuvene *španjolke*, doznati što ima zajedničko s novim virusom influenice H1N1. Osim što piše o epidemiologiji, patogenezi, kliničkoj i patoanatomskoj slici određene bolesti, autor se osvrće i na javnozdravstvene mjere toga vremena. Isto tako, navodi i poznate osobe čiju su sudbinu i umjetnički opus obilježile neke od navedenih bolesti.

Prilikom globalnog prikaza neke bolesti Cvetnić obilato koristi povijesnu građu (navodi više od šest stotina korištenih referenci), zemjovide, najnovije izvještaje Svjetske zdravstvene organizacije te uvijek povuče paralelu s stanjem u Hrvatskoj. Tako otkriva koja je bila uloga Hrvatske u suzbijanju nekih od ovih, i danas prisutnih, bolesti. Primjerice, zanimljiva je priča o čuvenom mikrobiologu i istraživaču dr. Robertu Kochu koji je krajem 19. stoljeća boravio na Brijunima na poziv tadašnjeg vlasnika Kupelwiesera. Upravo zahvaljujući naporima Kocha i njegovih suradnika, iskorjenjena je malarija na otočju i šire. Kochu u spomen posvećen je mramorni reljef na ulazu u pećinu gdje su nekada obitavala legla komaraca, malarijskih vektora. Slika te spomen-ploče krasi naslovnicu ove knjige.

Vlasta HERAK PERKOVIĆ